

Antras pagal dydį Suomijos miestas Tampere praėjusio amžiaus aštuntajame dešimtmetyje nusprendė pakeisti plėtros kryptį ir iškelti visą pramonę į teritorijas už miesto ribų. Tampereje veikusios gamyklos buvo paverstos verslo centrais, muziejais ar net restoranais. Šiandien industrine architektūra pasižymintis miestas klesti, kuria inovacijomis grįstus sprendimus ir sėkmingai plečiasi į naujas teritorijas.

Sparti miesto plėtra paskatino ir savivaldos atstovus ieškoti inovacijų, o tiksliau būdų, kaip gausiai apgyvendintiems priemiesčiams suteikti kokybiškas socialines paslaugas ir paskatinti visuomenės grupių bendruomeniškumą. Užuoť pirkę pavienes paslaugas iš skirtingų tiekėjų, kurie jas teiktų skirtingose mikrorajono vietose, buvo nuspręsta eiti kiek kitokiu keliu ir skelbti konkursą medicininių ir socialinių paslaugų aljansui. Tokiu būdu buvo įkurtas Tesoma sveikatingumo ir gerovės centras, kur gyventojai gali gauti visas būtiniausias gydymo ir socializacijos paslaugas vienoje vietoje. Pastarąsias didžiąja dalimi apmoka valstybė arba savivaldybė.

Centre dirba gydytojai, slaugytojai, socialiniai darbuotojai, gydytojai odontologai, yra biblioteka, kavinė, jaunimo centras, neįgaliųjų reabilitacijos centras, vaikų kambarys, centre galima išsinuomoti salę ar auditoriją susitikimui, yra kompiuterinių žaidimų kambarys. Čia taip pat veikia prekybos centras bei papildomos maitinimo įstaigos ir restoranai, kur gyventojai gali įsigyti įvairių maisto produktų, smagiai praleisti laiką su draugais ar artimaisiais. Nors prekybos centras ir restoranai nėra savivaldybės teikiamų paslaugų dalis, jų buvimas centre leidžia kompensuoti pastato išlaikymo išlaidas ir kartu suburia skirtingas visuomenės grupes į vieną vietą.

Tampere's savivaldybė nuosekliai stebi centro veiklą ir kol kas yra labai patenkinta tokiu savo sprendimu. Gyventojai gauna kokybiškas paslaugas vienoje vietoje, jie buriiasi į bendruomenę, o centro išlaikymas savivaldybei beveik nieko nekainuoja (išskyrus centre teikiamas paslaugas), dėl to savivaldybė svarsto analogiškus centrus įsteigti ir kitose naujai apgyvendinamose teritorijose.

Spręsdama socialinių paslaugų problemą Tampere's savivaldybė ryžosi inovatyviam žingsniui ir pirkė ne vieną ar kelias skirtingas įmones, tačiau įmonių grupę arba aljansą, kurį sudarytų skirtingi paslaugų tiekėjai, tačiau kartu, papildydami vieni kitus, teiktų integruotas socialines ir gydymo paslaugas mikrorajono bendruomenei. Paslaugų teikimas tokia forma įsigytas dešimčiai metų.

Toks sprendimas Lietuvoje nebūtų didelė naujovė. Sovietmečiu, nemaža dalis miegamųjų

rajonų Lietuvos didžiuosiuose miestuose buvo planuojami panašiai: daugelyje jų buvo suplanuoti tam tikri bendruomenių centrai, (dažniausiai ne viename, o keliuose šalia esančiuose pastatuose), kur buvo seniūnija, parduotuvė, paštas ir kitokie traukos objektai, tačiau šiandien, nors patys pastatai ir yra išlikę, jų paskirtis yra gerokai pasikeitusi. Didžioji jų dalis yra privatizuota, kai kurie iš jų yra tiek pasenę, kad net nebetinkami eksploatuoti. Nors tokiuose rajonuose gyvenantys žmonės gali gauti įvairių po skirtingas vietas išbarstytų paslaugų, paskatos bendruomeniškumui trūksta. Negana to, čia gyvena daugiausiai vyresnio amžiaus žmonės, kurie daug labiau linkę į uždarumą nei jaunos šeimos, kurios dažniausiai renkasi gyventi naujos statybos rajonuose. Paradoksalu, tačiau pastaruosiuose dažnai taip pat trūksta įvairių socialinių paslaugų, skundžiamasi, kad nėra veiklų jaunimui. Bet galbūt miegamiesiems rajonams gaivinti puikiai tiktų (ne)naujas suomiškasis pavyzdys, kaip įsteigus tam tikrą paslaugų centrą galima būtų gyventojus suburti į bendruomenę ir paskatinti geresnį socialinių paslaugų teikimą?

Šį pavyzdį pateikia Lietuvos inovacijų centras, kurio ekspertai kartu su tarptautinio konsorciumo iBuy partneriais kovo pradžioje viešėjo Tampereje ir sėmėsi patirties, kaip inovatyvūs pirkimai gali prisidėti prie inovacijų sklaidos šalyje. Konsorciumas siekia paskatinti viešojo sektoriaus išitraukimą į inovacijų kūrimą, diegimą ir taikymą įgalinant viešojo sektoriaus institucijas aktyviau taikyti inovatyvių viešųjų pirkimų būdą tam panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas ir tokiu būdu tapti inovacijų varikliu šalyje. iBuy sudarytas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo programą „Interreg Europe“ ir yra finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo lėšomis.

